

Apsauga nuo kurmių, Kurmių naikinimas 1d.

Parašė Vanda BARONYTĖ

Ir žalingi, ir naudingi

Kurmiai sveria apie 100-150 g, turi tvirtas galvas ir raumeningus sprandus. Jų akelės, kaip maži žuvis, turi judančius vokus. Ausų nėra, tik odos raukšlės, kurios pridengia aneles nuo byrančių žemių. Tačiau jie gerai girdi, jaučia net oro virpesius. Snukutis panašus į straubliuką: yra šnervės ir žabtai. Nepaprasta uoslė jiems padeda medžioti. Kietesnėje dirvoje jie įtraukia kaklą į plačius pečius, snukutį prispaudžia prie vienos letenėlės, o kita kasa. Į susidariusį plyšį įkiša galvą, pasispiria užpakalinėmis letenėlėmis ir stumiasi į priekį. Kai reikia, puškuoja atbulas. Žemės perteklių pečiais ir pakaušiu išstumia į paviršių ir taip išrausią daugybę „pilaičių“. Individualios jų valdos išraižytos paviršiniiais urvais, kurie greitai užbyra žemėmis. Gilesni, magistraliniai urvai driekiasi per kelis aukštus, jie sujungti perėjomis, kur tykoma grobio. Maitinimosi takų sistema išdėstyta arčiau dirvos paviršiaus. Per parą vienas kurmis išrausią 4-5 m naujų takų. Kai lietus užlieja urvus, jų letenėlės darbuojasi kaip irklai ir plukdo šeimininką į gilesnius požemius, kur nėra vandens.

Kurmių būstai ovalūs, guoliai iškloti lapais, samanomis, žolėmis, būna 12-15 cm skersmens, 0,5 m gylėje. Jie apjuosti žemesniais ir aukštesniais urvų apskritimais. Lizdai sujungti ir su didžiuoju apskritimu, nuo kurio į visas puses šakojasi koridoriai. Kiekvieno kurmio būstas skiriasi pakloto medžiaga, galerijų formomis ir takų skaičiumi. Guolyje kurmiai pailsi ir veda jaunikius. Šiaip kurmiai nelabai kaimyniški ir susitikę urvelyje tuojau susipeša. Būna atvejų, ypač antroje vasaros pusėje, kai tuose pačiuose urvuose medžioklės plotais dalijasi kelios šeimos.

Per parą kurmis suėda tiek pat, kiek pats sveria: jis medžioja 14 val. ir po dviejų valandų vėl tikrina medžioklės plotus: ieško moliuskų, sliekų, pelių, šimtakojų, vorų, vabzdžių ir jų lervų. Gera medžioklė būna pavasarį ir rudenį.

Sunkiau per vasaros sausras ir žiemos šalčius. Kurmiai suėda daug lietaus sliekų, kurių veikla itin reikalinga dirvai, tačiau jie purena žemę, gerina aeraciją, išraustais kanalais oras greičiau pasiekia sodo ir daržo augalų šaknis. Negavęs maisto pusę paros, kurmis žūva nuo bado. Juos retai kas ėda, nes dvokia.

Balandžio pabaigoje-gegužės pradžioje patelė atsiveda 3-9 aklus kurmiukus, juos žindo, o vėliau peni minkštais sliekais. Jie godžiai čepsi, greitai auga ir dviejų mėnesių mažai kuo skiriasi nuo motinos. Tuomet patraukia savais takais ir nuo gimtosios vietos įsikuria už 1-2 km, dar neapgyvendintoje teritorijoje.

Guđuolių sunku išbaidyti

Kurmių baidymo būdų daug: tarškantys malūnėliai, barškantys vamzdeliai, plastmasiniai buteliai ant metalinių vamzdžių ar prie jų pririštos barškantios vinys. Ant ištemptos vielos pririšta polietileno plėvelė guđuolių beveik neišbaido. Bijo jie automobilių išmetamų dujų, kurios per guminę žarną patenka į jų takelius. Šią procedūrą geriau atlikti pavasarį, kuomet aiškiai matosi takai. Tam reikia keliolikos metrų guminės žarnos, ji užmaunama ant dujų išmetimo vamzdžio, o kitas galas kišamas į kurmių takelį. Po 15-20 min. žarna perkeliama į kitą vietą. Taip „išdezinsekuojamos“ visos landos. Žinia, po dviejų metų šią procedūrą reikia pakartoti ir geriausia šį darbą atlikti anksti pavasarį. Rausiamuose urvuose, žemiau jų lygio įkasami 2-3 litrų stiklainiai. Jeigu išraustoje ir užmindytoje vietoje kitą dieną vėl matosi „iškelta“ vagutė, ten drąsiai galima įkasti stiklainį, pridengti, kad nepribyrėtų žemių ir iš paviršiaus dar užmaskuoti velėna. Pasitaiko, kad į stiklainį

sukrinta visa kurmių šeimynėlė.

Jautrūs kvapams

Kurmius iš daržo išvys rauginti kopūstai ar jų sultys. Mažas krūvelės reikia išdėlioti kas 5-8 m jų landose. Į kurmiaraičius beriamą amonio salietros ir užpilama vandeniu. Šią procedūrą tenka pakartoti 2-3 kartus. Kurmiai bijo silkių, pjaustyto svogūno ir česnakų, karbito, naftalino (reikia maišyti su pjuvenomis ir gniužulėlius susukti į skudurėlį), kreolino, chlorkalkių, nedegto kalkių, žibalo mirkytų skudurų, ruberoido, formaline mirkytų vatos gabalėlių kvapų. Nuo jų šie kenkėjai perbėga kitur. Iš sodo juos išveja juodaugiai šėivamedžiai, pupos, šen bei ten augantys serenčiai ir bazilikai. Iš ganyklų kurmius galima išvyti į kurmiaraičius prikaišiojus ievų, šermukšnių šakelių, šviežio ožkų ir kiaulių mėšlo, silkių sūrymo ar žibaluoto vandens. Jautrujį kvapams kaimyną šios priemonės turėtų priversti persikelti kitur, tačiau jų turi būti nuolat ir daug.

Kai būna mažų kurmiukų, visa šeimynėlė ilsisi po kurmiaraičiu, tada juos iškasti lengviausia.

Daugelis daržininkų kurmių landas ir išverstus kauburėlius sumaišo su vandeninių žiurkių urveliais. Jos vasaros viduryje iš savo drėgnų buveinių persikelia į daržus, jų išrausti urveliai būna ovalūs, landos padarytos šalia suverstų kauburėlių. Tuo tarpu kurmiai kasa plačius ir žemus urvelius, nes dirba priekinėmis kojelėmis, landa būna kurmiaraičio centre. Be to, žiurkės sausuose daržuose apsigyvena retai, tačiau sugraužia jaunučių medelių šaknis, šakniavaisines daržoves, bulves. Jas galima gaudyti kurmiams skirtais spąstais, o masalui geriausiai tinka morkos.

"Nepageidaujami artojai " Vanda BARONYTĖ